

Egita Terēze Jonāne

Jūlija Stikuta sirds pieder Helēnai un mūzikai

Līvānietim Jūlijam Stikutam ir piešķirts Līvānu novada pašvaldības apbalvojums “Līvānu goda pilsonis 2012”. Līvānu pilsētas svētki norit zem Jūlija Stikuta un kapelas “Jūlijs” jubilejas karoga. Kapela šodien svētku koncertā uzstāsies kopā ar draugiem – Ingu un Normundu, Andreju no Cēsīm, Gunti Skrastiņu un grupu “No ½ vārda”. Dziedātāja Vineta Elksne, kuras vectēvs reiz Zundānu kapelā Jūlijam asistēja, spēlējot cītaru, pasniegs viņam balvu. Mūziķis un komponists uzskata, ka tas ir viņa sievas Helēnas un kapelas “Jūlijs” nopelns.

Jūlijam bija tikai 7 gadi, kad viņš dzimtajā Mākoņkalna pagastā pirmo reizi rokās paņēma vectēva garmošku un iemācījās tautasdziesmu “Pūt, vējiņi”. Muzikalitāte esot pārmantota arī no mammas, baznīcas dziedātājas. “Atminos, kā basām kājām kāpām Mākoņkalnā, lasījām lazdu riekstus. Tās ir visskaistākās atmiņas,” teica mūziķis.

Laikā, kad latgalieši devās uz Leišmali labākas zemes un darba meklējumos, viņa ģimene apmetās Viesītē. Vēlāk vecāki pārcēlās uz Līvāniem, un Jūlija mamma šo pilsētu iemīlēja. Tāpēc Jūlijs, izmācījies par kordiriģentu Daugavpilī un aizvadījis skolotāja un māksliniecisko kolektīvu vadītāja gaitas dažādos novados, atgriezās Līvānos, zinot, ka mīļās mammas pilsēta iedvesmos arī viņu.

“Līvānos vēl skolas gados Jūlijs un trīs puīši izveidoja džeza ansambli. Viņi Rīgas ostā no jūrniekiem slepus pirka ārzemju mūzikas ierakstus, vēlāk spēlēja kolhozu saietos. Par džeza ansambli ir uzrakstīts Līvānu 1. vidusskolas vēstures grāmatā. Pirms 25 gadiem tika izveidota kapela “Jūlijs,” iestarpināja Helēna, kura 37 laulības gadus iedvesmo Jūliju, kā arī krāj rakstus, ierakstus un personīgās mantas kā liecības, ko paturēt nākamajām paaudzēm.

Jūlijs uzskata, ka par viņa Helēnu un kapelu “Jūlijs” varētu uzrakstīt biezu grāmatu. Viņš ar lielu sirsnību var stāstīt par mūziķiem, kurus ir sastapis savos muzikālajos ceļos. “Mana sirds tomēr pieder Helēnai, tikai pēc tam – mūzikai. Vienreiz saderējām, kurš ilgāk noturēsies – Helēna, dejojot ar puisi, vai es, spēlējot akordeonu, un, ziniet, es paliku otrajā vietā. Helēna ir vislielākais balsts manai dzīvei un kapelai,” uzsvēra maestro. Lai gan pagājušā gada nogalē Jūlijs nosvinēja 70. dzimšanas dienu, sirds joprojām nav pārstājusi mīlēt un pukstēt ar jaunekļa degsmi.

Pusaugu meitēns, saņemdamā Jūlija pirmo buču kādās kristībās Rožupē, saprata, ka puisis ir viņā ieskatījies, atzinās Helēna, klusu piebilzdamā, ka šo tikšanos kā dārgumu paturējusi atmiņās un sirdī līdz šai dienai.

Kapela “Jūlijs” pastāv un nezaudē savu popularitāti jau ceturtdaļgadsimtu. Vispirms Jūlijs un Helēna ar motociklu “Jawa” un saukli “Skani vecā dziesma” apceļoja novadus un no sirmajām dziedātājām aizguva senās dziesmas. Līvānieši spēlēja ballēs un kāzās (kopā esot nospēlētas vairāk nekā 450 kāzas), un pēc katra šāda pasākuma no mutes mutē ceļoja reklāma, ka spēlējuši Jūlijs ar kapelu. “Faktiski tauta ir vainīga, ka kapelu sauc “Jūlijs”. Meklējot muzikantus, parasti jautājums skanēja tā – kas spēlēs kāzās vai ballē, un atbilde bija – protams, Jūlijs ar draugiem! Turklāt tieši jūlijā mēs nospēlējām pirmās kāzas,” izstāstīja mūziķis.

Stikutu ģimene lepojas arī ar to, ka jau 80. gados kapela, kurā muzicēja galvenokārt Līvānu mūzikas skolas absolventi un Līvānu 1. vidusskolas skolēni, “iepeldēja arī dziļākos ūdeņos”, proti, piedalījās kapelu salidojumos, Raimonda Paula ziņgēs, visos Latgales televīzijas mūzikas festivālos. Turklāt pats maestro R. Pauls līvāniešus sāka reklamēt gan intervijās, gan pirmajā Latvijas braucienā uz pasaules mūzikas izstādi Ķelnē (Vācijā), kur apmeklētāji, paklausījušies “Jūlija” ierakstus, taujājuši, kāpēc nav atbraukusi pati kapela.

“Jūlijs” kļuva par “Mikrofona aptaujas”, pēc tam arī par šlageraptauju uzvarētāju. Gan svētkos, gan ikdienā cilvēki dzied vai klausās “Jūlija” dziesmas “Zvaigznīte”, “Rudzu maize”, “Dzimtās zemes māls”, “Acīs zilajās”, “Meža gariņš”, “Vecās dzirnavas”, arī Helēnai veltīto dziesmu “Vasaras lietus”, Līvāniem sacerēto “Atslēga Latgales vārtos” un daudzas citas. Kapela “Jūlijs” ir ierakstījusi ap 800 dziesmu.

Līvānu novada kultūras centrs ir izveidojis izstādi “Jūlijam25”, kurā ir apskatāms kapelas karogs, muzikālais pūrs – kasetes, kompaktdiski, videoieraksti, četrpadsmitais no Jūlija 19 akordeoniem, afišas, avīžu un žurnālu publikācijas, skatuves krekli.

Savukārt Jūlija audzēkņi, Pļaviņu vidusskolas absolventi iepretim Līvānu 1. vidusskolai iestādījuši skolotājam veltītu lapegli. “Jūlijs bija saprotošs audzinātājs. Mēs, 5.b klase, kļuvām labi draugi. Tādi esam vēl aizvien,” uzsvēra skolēni.

Interesanti, ka kapelā “Jūlijs” jau spēlē Stikutu mazdēls Ivo. Jūlijs ir pateicīgs Helēnai, jaunažiem un mūzikai par to, ka tie neļauj novecot, un, ja Dievs dos, arī turpmāk viņš sacerēs ne vienu vien dziesmu.